

РЕШЕНИЕ

№ 813

гр. София, 14.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на седемнадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иво Дачев

Членове: Мария Георгиева
Асен Воденичаров

при участието на секретаря Мария Г. Паскова
като разгледа докладваното от Асен Воденичаров Въззивно гражданско дело
№ 20221000503481 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 263109 от 10.10.2022 год., постановено по гр.д.№ 1779/2020 год. по описа на СГС, I-7 състав, Й. С. Б. е осъдена да заплати на С. Т. Б. на правно основание чл.55, ал.1, пр.3-то от ЗЗД сумата от 100 000 лева, представляваща дадена на отпаднало основание по развален договор за управление на финансови средства от 18.02.2015 г., както и на правно основание чл.86 от ЗЗД сумата от 9 027.78 лева, представляваща обезщетение за забава върху главница от 100 000 лева за периода от 23.03.2019 г. до 10.02.2020 г., ведно с законна лихва върху главницата, считано от 11.02.2020 г. до окончателното изплащане на сумите, като с решението са разпределени и разносните между страните.

Решението е обжалвано от ответника Й. С. Б., чрез процесуален представител, като се излагат доводи, че договорът за управление на финансови средства е нищожен, като противоречащ на закона, тъй като ищеца не е финансова институция. Неправилни са изводите на съда относно характера на сключения договор, като действителната цел е била ищеца да „скрие“ сумата от трети лица, влагайки я в банкова сметка на дъщеря си. Договорът не следва да се характеризира като такъв за поръчка, тъй като ищеца в нито един момент не е потърсил сметка как върви изпълнението на поръчката, не са били представени проекти на сградата и в този смисъл счита, че не са налице елементите от фактическия състав на договора за поръчка. Моли исковете да бъдат отхвърлени.

Въззиваемата страна С. Н., чрез процесуален представител оспорва жалбата, като

неоснователна и моли за потвърждаване на решението. Претендират се разноси.

Софийският апелативен съд, в изпълнение на правомощията си по чл. 269 от ГПК, намира решението за валидно. Жалбата е депозирана в законоустановения срок, от надлежна страна в производството и срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което е допустима. По очертания от оплаквания в жалбата предмет на въззивен контрол намира следното:

Пред първоинстанционният съд е предявен иск с правно основание чл.55, ал.1, пред.3-то от ЗЗД.

Ищецът С. Т. Б. излага в исковата си молба, че на 18.02.2015 г. сключил с ответницата Й. С. Б., негова дъщеря договор за управление на финансови средства, с цел последната да подпомага завършването на къщата на ищеца, намираща се в с. ***, ул. „****“ № **. В изпълнение на договора превел на 24.02.2015 г. сумата от 100 000 лева по лична банкова сметка на ответницата, която имала право да тегли суми от предоставените й средства само в негово присъствие и да му издаде пълномощно с възможност за разпореждане с авоарите по сметката, по която й бил прехвърлил парите. Ищецът поддържа, че ответницата не е изпълнила задълженията по сключения договор, като нито му издала пълномощно, нито вложила сумата за целевото й предназначение, а я изтеглила и се е разпоредила с нея в своя лична полза. Твърди, че с нотариална покана от 13.03.2015 г. поканил ответницата да се яви пред нотариуса, за да предостави пълномощно с възможност за разпореждане с авоарите по сметката, но ответницата не се явила. Поддържа също така, че с нотариална покана от 08.01.2019 г. уведомил ответницата, че с оглед нейното неизпълнение на сключения по между им договор за управление на финансови средства от 18.02.2015 г. разваля същия, като я поканил в срок от 3 дни от датата на получаването на поканата да му върне предоставената й сума от 100 000 лева, като поканата била връчена на 19.03.2019 г. при условията на чл.47, ал.5 от ГПК. В тази връзка претендира връщане на дадената сума в размер на 100 000 лева на отпаднало основание, както и заплащане на мораторна лихва върху главницата в размер на 9 027.78 лева, за периода от 23.03.2019 год. до предявяване на иска.

Ответникът Й. С. Б. оспорва искът, като твърди нищожност на сключения договор. Не оспорва обстоятелството, че е получила сумата по договора, но теглила суми да за ги върне на баща си, като постепенно му върнала всички средства. Моли за отхвърляне на иска, поради неоснователност.

Съдът намира от фактическа обстановка е правилно установена от първоинстанционният съд и е следната:

Не се спори по делото, че между ищеца С. Б. и ответницата Й. Б. е сключен договор за управление на финансови средства от 18.02.2015 г., като в изпълнение на него ищеца е прехвърлил по банкова сметка на ответницата сумата от 100 000 лева, която сума да се ползва за завършване на къщата в с.***, както и да се тегли само в присъствието на ищеца. В договора е уговорено още ответницата да издаде нотариално заверено пълномощно на баща си за партидата по сметката след прехвърлянето на сумата.

Не се спори, че къщата на ищеца в с.***, за която е предназначена паричната сума от

договор за управление на финансови средства от 18.02.2015 г., не е довършена и не се обитава.

От представената нотариална покана рег.№ 3110 от 13.03.2015 г. по описа на Нотариус И. се установява, че ищеца е направил волеизявление до ответницата с което и е дал срок за изпълнение, като му предостави пълномощно за разпореждане с авоарите по откритата съгласно договора банкова сметка, а посредством нотариална покана рег.№ 118/08.01.2019 г. по описа на Нотариус И. сключения между страните договор от 18.02.2015 год. е развален поради неизпълнение от страна на ответницата. Поканата е връчена на ответницата на 19.03.2019 г. по реда на чл. 47, ал. 5 от ГПК, поради което, считано от 23.03.2019 г. договорът помежду им е надлежно развален и ответницата дължи на ищеца на предоставената сума.

Спорен пред въззивната инстанция е въпроса за действителността на сключения договор и неговия характер.

В тази връзка съдът с оглед наведените в исковата твърдения и представените по делото доказателства приема, че страните са били обвързани от действителен договор за управление на финансови средства от 18.02.2015 г. с характер на договор за поръчка по чл.280 и сл. ЗЗД. За правното естество на договора е без значение, как страните са го озаглавили и какви термини за използвали, за да изразят волята си. Какъв е по правната си същност договорът, зависи от естеството на уговорените престации.

Договорът за поръчка, съобразно разпоредбите на чл.280-292 от ЗЗД е двустранен, безвъзмезден /ако не е уговорено друго/, консенсуален, неформален. От него възникват права и задължения в тежест и полза на всяка от страните, затова изпълнението на задължението на едната страна е функционално обусловено от изпълнението на задължението на другата страна. Задължение на довереника е да извърши възложените му правни действия с грижата на добър стопанин, съгласно дадените му нареждания /чл.281 и 282 от ЗЗД/. Следващото основно задължение на довереника е да предаде на доверителя си всичко, което е получил във връзка с мандата.

В настоящия случай сключения договор за управление на средства е насочен към постигане на една цел – предоставяне на средства и управлението на същите за завършване на къщата на ищеца в с.***. Възражението за нищожност на процесния договор, наведено във първоинстанционният съд и във въззивната жалба е неоснователно, тъй като не се установява така сключения договор, с който родител е предоставил на пълнолетно си дете да управлява конкретна сума за довършване на фамилна къща да противоречи на закона в широкия смисъл на думата, т.е. на който й да е акт с нормативно значение. Ищеца не е предоставил парите на дъщеря си с цел „управление“ за извличане на финансови облаги, каквито доводи са развити в жалбата.

Разпоредбата на чл.55, ал.1, предложение трето от ЗЗД задължава всеки, който се е обогатил за сметка на другото, на отпаднало правно основание, да му върне онова с което се е обогатил. Отпадането на правното основание, на което е извършено плащането, настъпва

като правна последица от надлежно и правомерно упражняване на преобразуващото право на изправната страна по двустранния договор - да го развали, поради виновно неизпълнение на другата страна. Доколкото ищеца основава заявените свои права именно на правните последици, които са визирани от чл.88, ал. 1 от ЗЗД – то основателността на предявения иск е предпоставена от проверка на онези юридически факти, чието проявление създава предвиденото в чл.87 от ЗЗД преобразуващо право - да бъде развален договора, поради виновно неизпълнение на насрещната страна.

Втората предпоставка за основателност на иска е установяването на факта, че в изпълнение на сключения договор, ищецът е заплатил на ответника именно паричната сума, чието връщане претендира, като платена на отпаднало /с оглед развалянето на договора/ правно основание. Правото да се развали двустранният договор е по принцип от категорията на потестативните /преобразуващи/ субективни права, а нормите уреждащи упражняването на това право имат императивен характер. Това означава, че правото на разваляне на двустранния договор съществува независимо от съгласието на страните по отношение предпоставките и реда за упражняването му. В този смисъл, императивните разпоредби на чл.87 от ЗЗД не само регламентират основанията за възникването на правото на разваляне на двустранния договор, но определят и правната рамка, предпоставяща надлежното упражняване на същото това право. Уреждайки възможността за упражняване на споменатото право в съдържанието на договора, страните са длъжни да се съобразят с императивните разпоредби на закона. Ето защо, следва да се приеме, че с оглед основополагащия за правото принцип - за изпълнение на възникналите облигационните задължения /чл.63 от ЗЗД/ - предоставянето на възможност за изпълнение, уредено в чл.87, ал.1 от ЗЗД съставлява правилото за разваляне на двустранните договори. Възможността за разваляне на договора без предоставяне на срок за изпълнение следва да се счита за изключение, чието приложно поле обаче е ограничено, в хипотезите на императивната рамка, очертана от чл. 87, ал. 2 на ЗЗД.

В настоящия случай по делото се установи, че ищеца е изправна страна по процесния договор, доколкото той е изпълнил надлежно задълженията си по него и е превел на ответницата сумата от 100 000 лева. Установи се от събраните доказателства, че ищеца е дал и подходящ срок за изпълнение на ответната страна, в който отново не е настъпило такова.

От изложеното се налага извода, че сключения договор от 18.02.2015 год. е прекратен поради неизпълнение от страна на ответника, като същият не е спазил договорените срокове за изпълнение. Следователно съдът приема, че за ищеца е налице правно основание да иска от ответника заплащане на заплатената сума в размер на 100 000 лева. Поради това предявеният иск е основателен и доказан за тази сума и като такъв следва да бъде уважен, заедно със законната лихва, считано от предявяване на исковата претенция в съда до окончателното изплащане. Като акцесорна следва да бъде уважена и претенцията за заплащане на мораторна лихва за периода от поканата до предявяване на иска в съда.

Поради съвпадане на правните изводи на настоящия въззивен състав с тези на първоинстанционният съд, решението на Софийския градски съд следва да бъде

потвърдено.

Съобразно изхода на спора пред въззивния съд, тъй като безспорно адвоката е оказал безплатна правна помощ на ищеца, то на основание чл.38, ал.1 от ЗАдв следва да му бъде присъдено възнаграждение. Поради това ответника следва да бъде осъден да заплати на адв. И. Ю. сумата от 9 012 лева, определена съгласно чл.7, ал.2, т.5 от Наредба № 1 от 9 юли 2004 год. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

По изложените съображения, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 263109 от 10.10.2022 год., постановено по гр.д.№ 1779/2020 год. по описа на СГС, I-7 състав.

ОСЪЖДА Й. С. Б. да заплати на адв. И. Ю.-САК сумата от 9 012 лева, представляващи адвокатско възнаграждение пред въззивния съд, на основание чл.38, ал.2 от ЗАдв.

Решението може да се обжалва при условията на чл. 280 от ГПК с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____